

В Іспанії спеціалізована державна організація, відповідальна за поширення і впровадження результатів наукових досліджень у сільськогосподарському виробництві та консультування фермерів з різних аспектів господарської діяльності, - Служба сільськогосподарської пропаганди (Servicio de Extension Agraria, SEA) була створена в 1956 р. (пізніше в порівнянні з іншими західноєвропейськими країнами), і вже через три роки вона стала структурним підрозділом Міністерства сільського господарства у складі його Головного управління по сільськогосподарському навчанню і пропаганді (Capacitation y Extension Agrarias).

До кінця 1970-х р. SEA основну увагу приділяла поширенню серед фермерів знань про сучасні методи виробництва. Були організовані освітньо-пропагандистські кампанії, що стосуються зниження витрат виробництва, застосування добрив, методів захисту рослин, використання нових сортів, машин і устаткування і т.д. Враховуючи низький в той час технічний рівень сільського господарства, ця діяльність оцінювалася позитивно.

Фахівці SEA спочатку діяли швидше як професійні інструктори, ніж консультанти. Значна увага вони приділяли практичному навчанню, так як майстерність і «ноу-хау» представляли велику цінність для фермерів. Надалі програми SEA все більш орієнтувалися на допомогу у вирішенні технологічних і економічних проблем фермерських господарств, позашкільну роботу з фермерської молоддю - навчання її сільськогосподарському праці на основі сучасних знань.

В даний час SEA спільно з Національним інститутом сільськогосподарських досліджень (INIA) підпорядковується Головному управлінню по сільськогосподарським дослідженням, пропаганді і підготовці кадрів. Об'єднання цих двох автономних структурних підрозділів в рамках одного Главку здійснено з метою забезпечення прискореного впровадження результатів наукових досліджень у виробництво. Основна увага в підготовці співробітників SEA приділяється питанням економіки і управління фермерським господарством, кооперації і співробітництва в галузі сільськогосподарського виробництва і маркетингу. Вважається, що радник з загальних питань не може охопити всі області сільськогосподарських знань, але він повинен бути добре поінформований і знати, як ефективно використовувати способи й засоби, пропоновані експертами та фахівцями у вузькій галузі знань. Основна мета роботи радника полягає в тому, щоб підвищити потенціал фермерів в управлінні і контролі процесів модернізації аграрного сектора, в яких фермерам відведена провідна роль.

Основними цілями Головного управління по сільськогосподарським дослідженням, пропаганді і підготовці кадрів є:

- підвищення здатності фермерів до вирішення проблем модернізації господарства;
- навчання фермерів та членів їх сімей ефективному використанню ресурсів за посередництва фахівців-консультантів, які працюють у сільській місцевості; поліпшення суспільного середовища у фермерському оточенні;
- забезпечення професійної освіти фермерів і поширення нових знань і методів виробництва на основі результатів прикладних досліджень, що проводяться науковими установами Міністерства сільського господарства;
- кооперування в сільськогосподарському виробництві з іншими міністерствами і фермерськими асоціаціями.

Основний наголос в своїй діяльності SEA робить на підвищення здатності фермера приймати ефективні рішення в господарській практиці. Служба використовує навчально-експериментальну базу і кадри сільськогосподарських професійних навчальних закладів; організаційно їх зв'язок закріплена за допомогою єдиного керівництва.

У кожному з сільськогосподарських регіонів, на які розділена Іспанія, мається центр, відповідальний за діяльність по сільськогосподарській пропаганді на регіональному рівні. Завдання регіональних центрів полягає в підтримці, контролі й оцінці

роботи місцевих бюро пропаганди, координації впроваджувальної роботи з дослідницькою, а також з діяльністю по сільськогосподарському утворенню в регіоні. Персонал регіонального центру представлений крім директора технічним координатором, керівниками середнього рівня (інспекторами), у підпорядкуванні яких знаходяться групи фахівців та спеціалізовані радники. Також в структурі цента мається адміністративний відділ.

На місцевому рівні основними структурними підрозділами SEA є комунальні бюро, розміщені безпосередньо в селах. Співробітники бюро є державними службовцями, мають відповідну кваліфікацію, що дозволяє здійснювати програми по сприянню і керівництву діяльністю фермерів; як правило, цих фахівців називають радниками по сільському господарству. До складу кожного бюро зазвичай входить головний радник по сільському господарству, а також радник з питань домоводства і його помічник. Головний радник на додаток до своєї основної консультаційної роботи забезпечує керівництво і координацію діяльності всієї групи співробітників місцевого бюро. Комунальні бюро групуються в окружні відділення, очолювані керівниками середньої ланки (інспекторами).

Завдяки такій організації своїх представництв на місцях SEA, за оцінками, проникає в райони глибше, ніж інші агентства та структури Міністерства сільського господарства Іспанії: майже в кожному селі є представник SEA (найчастіше є єдиним представником державних установ на місцевому рівні), до якого фермери можуть звернутися за консультаціями та роз'ясненнями¹.

¹ Бражник М.В. К вопросу изучения системы информационно-консультационного обслуживания сельскохозяйственных товаропроизводителей: зарубежный опыт. Проблемы современной экономики, № 1(29) 2009. http://mcx-consult.ru/informacionno-konsultacionnoe_obs.